

ILLYÉS GYULA KÖNYVTÁR

BESZÁMOLÓ
2024

Könyv - kultúra -közösség

Az Illyés Gyula Könyvtár beszámolója - 2024
Liebhauser János
Szekszárd, 2025. március 14.

1. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

Sikerek, eredmények és trendek - a használati mutatók alapján

Az ILLYÉS GYULA KÖNYVTÁR 2024-ben 234 nap, 1906 órában volt nyitva. A könyvtárat aktívan használók száma 228 fővel, 2 951-ra emelkedett, míg a kikölcsönzött dokumentumok száma: 60 140, 1492 db-bal magasabb, mint 2023-ban.

Az eredményeket jelentősen befolyásoló - negatív és pozitív – körülmények

A könyvtár 2024-es használati mutatóit alapvetően határozta meg a *Szekszárd Tudásközpont* felépülése. Bár a műszaki átadó már 2023 augusztusában megtörtént, a több területet is érintő közbeszerzések csúszása 2024-re odázta az átköltözést. Felkészülésünk részeként leselejteztük azokat a dokumentumokat, melyeket nem hoztunk magunkkal az új épületbe; új szolgáltatásokat és közösségeket szerveztünk; próbáltunk megfelelni a Tudásközpont átadásával megnyíló lehetőségeknek, és vállalni az ezáltal ránk háruló felelősséget.

A használati mutatók által megjelenített eredmények alapvetően három csoportba rendezhetők: költözés előtti, alatti és utáni időszakra.

- A július végéig tartó időszak lényegében az elmúlt évek tendenciáját folytatta, azaz az egészségügyi, ill. energetikai lezárások utáni lassú, de folyamatos bővülést mutatta.
- Az augusztus és szeptember közt zajló költözés ismét felelevenítette a kényszerű részleges lezárások és korlátozott nyitvatartások időszakát az ideiglenesen lecsökkent használói számokkal.
- Noha a *Szekszárd Tudásközpont* ünnepélyes átadására csak 2025. január 20-án, a Tolna Vármegyei Levéltár költözésének befejezése után került sor, de már 2024. október elején, az OKN rendezvénysorozatával megnyílt a könyvtár. Az új helyszín biztosította lehetőségekkel – a régiek mellett – sok új olvasónk is élt, és kezdte másként használni a könyvtár tereit: nőtt a beiratkozottak száma, nőtt a helyben eltöltött idő hossza.

A lezárult 3 éves stratégiai tervünk – *felkészülés és költözés* – sikeres volt. 100-nál is több fiatal látogatja kisebb-nagyobb rendszerességgel a 6 éve működő ifjúsági klubunkat (*író- és alkotó gárda, nyári táborok*), régi és új olvasói közösségek (*olvasóklub, meseterápia, társasjáték, kézműves, magkönyvtár, stb.*) kapcsolódnak a könyvtárhoz. Az „**IFLA zöldkönyvtári cím**” és az **Ifjúsági Klubok** közösségteremtő sikerére alapozva 2024-ben megpályáztuk és elnyertük a **Könyvtári Minőségi Díjat**.

2. STRATÉGIAI CÉLOK VÉGREHAJTÁSA

Az intézményi stratégiai célok időarányos teljesülése a tárgyévi munka által

A **Könyvtár a kultúrák és a Gemenc kapujában 2024-26** című stratégiánk kialakításánál az ENSZ Fenntartható Fejlődési Keretrendszerében, az *Agenda 2030*-ban (<https://ensz.kormany.hu/agenda-2030>) megfogalmazott fejlesztési céljaiból, ill. az IFLA ezen alapuló ajánlásaiból indultunk ki. Ezek a fenntartható fejlődési célok adták zöldkönyvtári céljainkat. A zöldstratégia nem csak egy összetevő az új stratégiában, hanem az egész stratégiánk zöld.

Minősített könyvtárként célunk megújult szolgáltatásokkal költözni az új épületbe, ahol 1) zöldkönyvtárként 2) ifjúsági könyvtárként 3) családbarát könyvtárként 4) közösségvezérelt könyvtárként és 5) digitális tartalomszolgáltatóként várunk mindenkit.

Stratégiai céljaink, ill. azok megvalósulása 2024-ben

Fenntartható, korszerű és közösségvezérelt tudásközpont

- Családbarát munkahely cím
- Épületbemutató túrák

Közösségfejlesztés

- új csoportok (*meseterápia, receptklub, magbörze stb.*)
- együttműködés civil és zöld szervezetekkel, segítséggel élők támogató szervezeteivel

Szolgáltatásfejlesztés

- Automata kölcsönzés
- Dolgok könyvtára
- 12 db KSZR zöldkönyvtár
- Robotikaoktatás

A pályázati tevékenység támogatta-e a stratégiai célok teljesülését?

A 2024-ben elnyert összesen **6 578 460 Ft** jelentősen támogatta stratégiánk megvalósítását!

- 2023. 10. 01. – 2024. 08. 31. – **Zöldkönyvtár - dolgok könyvtára:** 986 800 Ft
- 2024. 06. 18-19. – **Országos KSZR szakmai konferencia:** 2 203 900 Ft
- 2024. 06. 24-28. – **Ifjúsági közösségépítő tábor:** 387 760 Ft
- 2024. 09. 31. – 10.09. – **Országos Könyvtári Napok:** 1 500 e Ft
- 2024. 11. 01. – 2025. 06. 30. – **Családbarát munkahely:** 1 500 e Ft

3. SZERVEZET

A könyvtár szervezeti életének legfontosabb fejleménye 2024-ben, hogy az önkormányzat által elrendelt „létszám-stop” miatt a nyugdíjba vonuló, ill. más, magánéleti okokból távozó kollégáink helyét nem tölthettük be. Egy 33 fős munkahelyen 3 fő hiánya (10%) már nehezen pótolható munkakiesést jelent. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a Szekszárdi Tudásközpont új, és nagyobb épületébe költözve fokozottabb megterhelés nehezedik a kollektívára.

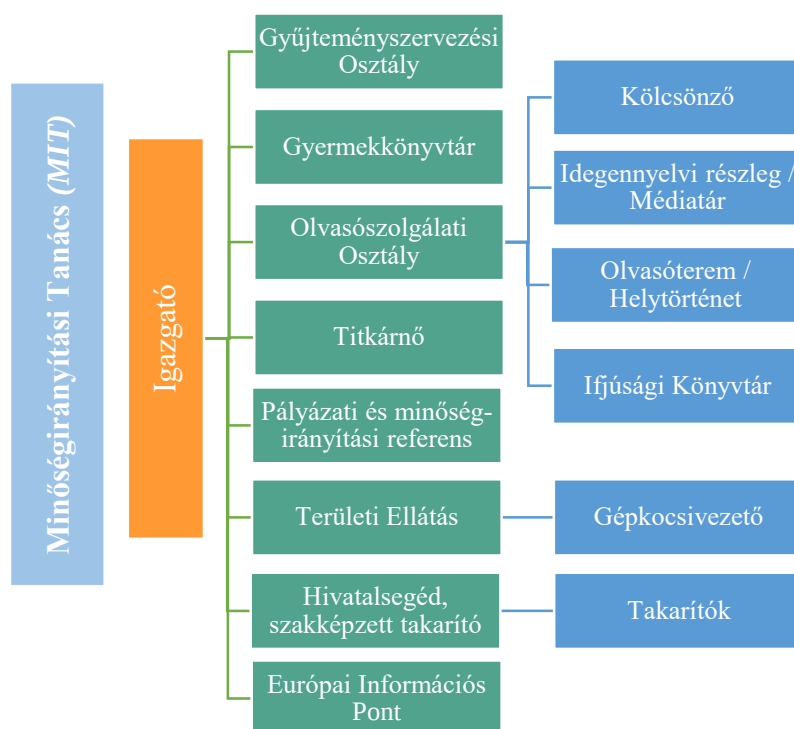
A kötelező bérminimum-emelés ismét számos kolléga fizetését érte utol, és a többiek jövedelme is csak pár ezer forinttal haladja meg a kötelező bérminimumot, így továbbra is nehéz jó szakembert találni!

Mindezek miatt kiemelt célunk olyan szervezeti kultúra kialakítása, amivel a munkatársak azonosulhatnak, és csapatként tudnak dolgozni a könyvtár céljainak eléréseért. A 32/2017. (XII. 12.) EMMI rendelettel összhangban könyvtárunk 2024-ben is támogatta kollégáink szakmai önművelését, tanfolyami továbbképzését: decemberre összesen négy kollégánk sikeresen fejezte be a segédkönyvtárosi tanfolyamot.

A kényszerű bérmegtakarítás, ill. a piaci bérezéssel versenyezni nem tudó intézményi gazdálkodás miatt, a könyvtár alapfeladatait támogató háttértevékenységeket továbbra is külön szerződésekkel biztosítjuk

- a könyvtár informatikai rendszerének – *belső hálózatának és szervereinek* – üzemeltetését a HQ-Info Bt. végezte
- a 97 KSZR kistépülési könyvtárat kiszolgáló feladatot az M-Digit Kft. látta el
- a könyvkötést a Hofma Könyvkötő és Szolgáltató Kft. oldotta meg.

Az Illyés Gyula Könyvtár szervezeti felépítése

4. INFRASTRUKTÚRA

Fizikai terek állapotának változása

Az 1547/2021. (VIII. 4.) kormányhatározat a Szekszárd Tudásközpont vagyonkezelését a Magyar Nemzeti Levéltárnak adta, míg Szekszárd város feladatául rendelte az infrastruktúra és a költöztetés közbeszerzésének lebonyolítását:

- az egyedi hardver- és szoftverfejlesztések beszerzése (*audiovizuális technikák, RFID, e-Corvina modulok stb.*) csak a többi közbeszerzés lezárulta után indulhatott el
- a költöztetés 2024. augusztus elején kezdődhetett el

A Magyar Nemzeti Levéltár vagyonkezelői szerepe, ill. a két különböző fenntartói háttérű és működésű intézmény együttélése a Szekszárdi Tudásközpontban számos megoldandó problémát hozott magával, és folyamatos egyeztetést igényel:

- szerződésbe kellett foglalni az Illyés Gyula Könyvtár által kizárólagosan használt, pontosan körülhatárolt épületrészek használói jogosultságait és kötelezettségeit
- a levéltár és a könyvtár által közösen használt terek (*előadó- és oktatótermek, kávézó, ruhatár stb.*) használatának rendezése nehezebb problémát jelent a feladat- és költségmegosztás miatt
- a *Tudásközpontba* beépített korszerű technológiák összetettsége szintén nehezé teszi az üzemeltetést. Különösen igaz ez a napelemekre, hisz az épület energiatakarékos volta azoktól függ. Ezért fájdalmas a késedelem, hogy csak novemberben tudtuk őket beüzemelni: így csak a jövő évi működés mutathatja ki a tényleges energia-megtakarítás mértékét.

Infokommunikációs (IKT) eszközpark állapotának változása

A lezárt közbeszerzések során beszerzett IKT eszközpark:

- 10 db hálózati hardvereszköz
- 58 db multimédiás gép
- 620 db hardveres konfiguráció és alkatrész
- 129 db szoftver
- 114 db licenc és IT szolgáltatás

Egyéb infrastruktúra

Egy kisbusz és öt személygépkocsi

5. GYŰJTEMÉNYI INFORMÁCIÓK

Gyűjtemény-elhelyezés és gyűjteményfejlesztés

2024-ben összesen bruttó 17 314 e Ft-ot fordítottunk gyűjteményfejlesztésre, ez közel 1000 e Ft-tal kevesebb, mint 2023-ban. A könyvek beszerzési ára, a folyóiratok, adatbázisok előfizetési díja évről-évre emelkedik, így sajnos ez a beszerzett kötetek számában is megmutatkozik.

A 2023/24. évi ODR pályázat révén 661 kötettel gyarapodott könyvtárunk. Az NKA könyvtámogatási programjából 910 darabot leltároztunk be. A többségében nem a gyűjtőkörünkbe eső kötetek állományba vételét át kell gondolni, mivel a Tudásközpontban nagy figyelemmel kell személnyezni, hogy elkerüljük a helyhiányt.

2024-ben az állományapasztás kiemelt feladat volt, hiszen a tervszerű törlésnek mindenképp meg kellett előznie a költözést. 13462 db könyvtári dokumentum kivonását és törlését végeztük el, amelyből 11792 db volt a könyv. A kölcsönözhető állományból teljes egészében kivontuk a videokazettákat, hiszen ezeket már nem kölcsönzik. A könyvtári állomány 2024. év végén 308 054 db volt, ami 7 685 db-bal kevesebb, mint az előző évben. Fontos, hogy egy nagyságrendileg 300 ezres állományt alakítsunk ki, s ezt a nagyságrendet utána tartani is tudjuk.

Letéti ellátás: a Dienes utcai fiókkönyvtárban ifjúsági klub működik, ezért a fiatal célközönség igényeinek megfelelően alakítjuk a gyűjteményt, ami 59 db kötettel bővült. 2024-ben megszűnt a Tolna Vármegyei Büntetésvégrehajtási Intézet, így az ottani letéti könyvtárunk egy részét visszaépítettük gyűjteményünkbe, hasonlóan, mint a hagyatékok esetében. *(A hagyatékok átválogatásából 636 db dokumentumot leltároztunk be, összesen 1 605 217 Ft értékben.)*

Gyűjteményfeltárás

Az elektronikus katalógusba rögzített rekordok száma 10582 db volt, ebből bibliográfiai rekord 4848 db, authority rekord 5734 db. Folyamatosan javítottuk, kiegészítettük a régebbi besorolási adatokat (*authority*), nagy figyelmet fordítottunk az egységesítésre, és a rekordok utalókkal történő kiegészítésére. Aktualizáltuk a helyi állományadatokat, a beszerzett dokumentumok tartalmi feltárását egységes tárgyszavakkal végeztük, az átemelt rekordokban a tárgyszavakat minden esetben ellenőriztük. A régebbi hiányos rekordokat kiegészítettük, rekordkapcsolatokat hoztunk létre (*pl. előzménye, folytatása a műnek stb.*). A 2024-ben meg többszöröződött a Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételeink száma.

Fontosnak tartjuk, hogy olvasóink ne csak az elektronikus katalógusunkból tudjanak információhoz jutni az állományunkat illetően. Az egyik legnépszerűbb, legtöbb taggal rendelkező online felületen, a *moly.hu*-n rendelkezünk tagsággal, és minden újólag beletárolt könyvet feltöltünk ottani „polcainkra”, így az olvasók naprakész információval rendelkeznek az újdonságainkról. Több mint 300 új könyvadatlappal gyarapítottuk a *moly.hu* adatbázisát, ezzel is elősegítve a könyvekkel kapcsolatos tájékozódást.

Állományvédelem

A szabadpolcos kölcsönzői, illetve a védett állományaink RFID-kódolása 2023 júniusa óta folyamatos. Az új beszerzések és a raktári állomány kódolása: 11766 db kód.

Digitalizálás

A 2023-as nagy léptékű helytörténeti folyóirat-digitalizálás után 2024-ben – a költözésre készülve – elsősorban a helytörténeti könyvek digitalizálásának előkészítésével, illetve a már digitalizált dokumentumok, elsősorban periodikák, kiválogatásával (*megőrzés, selejtezés*) foglalkoztunk. A közösségi szolgálatos diákok segítségével folytattuk a Szepesi-riportok feldolgozását.

6. SZOLGÁLTATÁSOK

Célcsoportok számára kialakított szolgáltatások eredményei

Gyermekek

A gyermekkönyvtár stratégiai célja a könyvkultúra népszerűsítése, az olvasóvá nevelés, tanulássegítés, a közösségi és digitális fejlesztés, a szabadidő szervezése. Sikerrel nyertük el a „Családbarát munkahely” címet.

Az óvodai és iskolai nevelési programokhoz igazodva 69 alkalommal tartottunk néprajzi, zenei, anyanyelvi, természettudományos, gyermekirodalmi és könyvtárhasználati foglalkozást, látogatóinknak 70 programot szerveztünk. 12-szer jutottunk el könyvtári, illetve papírszínházi foglalkozással megyénk kistépüléseire.

A Mazsola Könyvtári Babaklub heti játékos babafoglalkozásai keretében (32 alkalom) helyi szakembereket hívtunk a kisgyermekes szülőket érintő nevelési, egészségügyi, fejlesztőpedagógiai, nyelvi, dietetikai, pszichológiai, zenei, óvodai, bölcsődei témákról beszélgetni. Népszerű volt a Húsvéti, ill. Adventi készülődés című mesélős, kézműves délelőttünk, ill. az újdonságként szervezett ökotársasjáték-délutánunk. A családi kézműves délutánokon különös figyelmet fordítottunk az újrahasznosításra, az ökológiai szemléletformálásra.

Fogyatékkal élők

Továbbra is folytattuk az „*Otthon a könyvtárban – Könyvtár az otthonban*” programot: a gyermekotthonban élő állami gondozott, középsúlyos értelmi sérült, halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok számára készített olvasásfejlesztő, szövegértést segítő és zenés foglalkozásokkal, 12 alkalommal, átlag 10-15 összesen 200 fő részvételével. Az országosan is egyedülálló program köré városi összefogást szervezünk, könyvtárosok kórusa, zeneterápiás szakember, légzéstréner, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Rotary Club együttműködésével.

Zenét kedvelők

A látogatók zenehallgatási, filmnézési szokásainak változásával felértékelődik a gyűjtemény ritkaságainak, a régi LP-knek a szerepe. Fontos találkozóhely a **Bakelit klub**, melynek 5 alkalma és 23 résztvevője a zenei közösségépítés és ismeretterjesztés által készíti elő a Tudásközpont valóban High End stúdiójának működését.

Nemzetiségek

Az *Országos Idegennyelvű Könyvtár* partnereként szervezzük a vármegye nemzetiségi ellátását, segítve az önazonosságot, a nemzetiségi-kisebbségi kultúra és a nyelv megőrzését, a nyelvtanulást. Tolna vármegyében 28 település könyvtára rendelkezik német nemzetiségi, 5 cigány letétekkel. A szótárak, a szak- és nyelvkönyvek keresettek, viszont csökken a szépirodalom iránti igény.

Helyben elérhető szolgáltatások

A személyes kölcsönzés lehetősége miatt – az elmúlt években népszerűvé vált – **otthonkönyvtár** szolgáltatással kevesebben éltek, mégis célunk, hogy e szolgáltatás révén továbbra is sok emberhez juttassunk el könyveket. A könyvtár és szolgáltatásainak népszerűsítése többféle módon, folyamatosan zajlik: *ifjúsági olvasóklubok, játékok, szabadulóraktár, robotika, rejtvénypályázat, irodalmi pályázat, könyves vakrandi.*

Az **Olvasóterem** használata az újrainvitással ismét növekedett.

Helyben elérhető lapok	cím	példány
Napilap	6	9
Hetilap	26	29
Havilap	192	194
Külföldről	35	35
Összesen	259	267

A megváltozott igények miatt szolgáltatásként közel 40 féle lapot kölcsönzünk, egyedi igényekre figyelő rugalmas kínálatlalt.

A **Helytörténeti gyűjtemény** teljességre törekedve gyűjti a vármegyére vonatkozó dokumentumokat. Meghatározó a referensz tájékoztatás, a szkennelés, digitalizálás, adatbázis-használat, metaadatolás, a helyi évfordulónaptár és az életrajzi adatbázis építése, amelyet az „*En Könyvtáram*” játékkal népszerűsítettünk. A bonyhádi múzeum és a dombóvári Kulturális Szolgáltató Központ együttműködése segítette a szak- és szépirodalom fejlesztését.

Távolról elérhető szolgáltatások

Könyvtárközi kérések	2023	2024
amit mi teljesítettünk	3290	3204
eredeti	3133	3044
e-másolat	34	14
sikertelen	123	146
amit mi kértünk	283	301
eredeti	256	269
e-másolat	14	24
sikertelen	13	8

A 3204 kérésből 3 058-at tudtunk teljesíteni. Ezzel az eredménnyel az ODR összesítésében is és a vármegyei hatókörű városi könyvtárak között is az 5. helyet foglaltuk el!

A **Digitalizált tartalomszolgáltatás** kiemelkedő partnere az *Arcanum Adatbázis Kft.* Ezért digitalizált anyagaink honlapunkon kívül a *Hungaricana* oldalán is elérhetők. A segítségükkel elért felhasználói kör jelentős forgalmat generál.

Közösségi szolgáltatások

Rendezvények

A 2 hónapos költözés mellett is rendszeresen szerveztünk könyvtári programokat: a több, mint 333 program részletes leírása megtalálható a mellékletben.

Képzések

Az 27 db összesen 374 főt elérő szövegértést, digitális kompetenciát fejlesztő nem formális képzés, valamint a megtartott könyvtárhasználati foglalkozás jelzi a könyvtár képzés iránti elkötelezettségét.

Klubok

A 9 éves *felnőtt Olvasóklub* havonta tartott 12 alkalmán (esetenként 8-10 fő) összesen 96-an vettek részt. Tavalyi mohácsi kirándulásuk a Szent Miklós Vízi- és Taposómalomba, majd a Kanizsai Dorottya Múzeumba vezetett. A túrán 12 fő, míg a könyvtárbemutatón 9 fő vett részt.

Az immár 6 éves *Ifjúsági klub* saját otthonában, az Odúban ünnepelhette születésnapját. Mára már a nagyobbak olvasóklubja 56, az ifjabbak, a „*Még Semmi Olvasóklub*” 13, az Írógárda 50, az Alkotógárda 14 fővel működik (ez az *átfedések miatt összesen 68 ifjút jelent*). Évi több kiállításon állítjuk ki az Alkotógárda műveit, és folyamatosan jelennek meg a könyvtár FB-oldalán az írógárdás fiatalok írásai (össz.: 52 db). A régi tagok közül többen visszajárnak foglalkozásokat tartani a fiatalabbaknak. A havi rendszerességű találkozók mellett 3 olvasótábor és 16 meghívott vendég közreműködése fémjelzi a klub működését.

Kiállítások

2024-ben 6 kiállítást szerveztünk:

- Halász Béla – „*Akril és pasztell*”
- Alkotógárda – „4 kép 1 történet”
- Goethe Institute – „*Legszebb német könyvek*”
- Alkotógárda – „(L)átható”
- Goethe Institute – „*Kafka illusztrációk*”
- MMA – „*Illyés Gyula fotókiállítás*”

Online felületek

7. MINŐSÉGIRÁNYÍTÁS

Használói elégedettségmérés

Minőségpolitikánk célja, hogy a könyvtár minőségi szolgáltatást, információt és szórakozást nyújtson használóinak, a kultúra segítségével közösségeket építsen. A MIT és a munkacsoportok tudatosan alkalmazzák a PDCA-elvet, a folyamattírányítás és a szolgáltatásfejlesztés gyakorlatát, rendszeresen mérik a használók igényeit és elégedettségét.

Önértékelés

Az Illyés Gyula Könyvtár négyszer végzett önértékelést (2016 – *KKÉK*, 2018 – *KMÉR*, 2019; 2022 – *módosított KMÉR*). Az önértékelések által jelzett problémát orvosolta az Illyés Gyula születésnapján, immár másodjára átadásra került „Kiváló kolléga” és a „Kiváló munkáért” díj. A *Szekszárd Tudásközpont* minőségi épülete kihívást, de egyben ösztönzést is jelentett a könyvtár munkájának minőségi megújulására. Ezért pályáztuk meg a **Könyvtári Minőségi Díjat**, amit 2024-ben el is nyertünk a zöldkönyvtári, ill. az ifjúsági közösségeket építő gyakorlatunkkal!

Települési könyvtárak minősítésének koordinációja, előkészítése

Rendszeres szakmai napot és konzultációt tartunk a vármegye 12 nyilvános könyvtárának, ahol ösztönözzük a minőségirányítás alkalmazását, valamint bevezetését. Az elmúlt évek sikere volt, hogy két városi könyvtár is elnyerte a „Minősített Könyvtári” címet. Példájukat szeretné követni a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár is. Hosszú évek minőségi szakmai munkája készíti fel őket erre a megmérettetésre.

Tárgyevi fejlesztések, innovatív lépések

Régóta megvalósításra vár négy vármegye (*Baranya, Somogy, Tolna és Zala*) összefogásában a potenciális könyvtárhasználók felmérése, viszont folyamatos az együttműködés a benchmarking és a közös szolgáltatásfejlesztés – *minőségirányítás, KSZR, ODR* – területén.

8. TUDOMÁNYOS KUTATÁS ÉS KIADVÁNYOK

A könyvtár szűkös lehetőségei nem teszik lehetővé, hogy intézményesítetten támogassa a kutatómunkát, ezért nincs kutatónapja, se rendszeres publikációs tevékenysége. Ám a könyvtárosok – a lehetőségekhez mérten – tartanak előadásokat, továbbképzéseken vesznek részt, valamint konferenciákat szerveznek. Ilyen tevékenységek voltak 2024-ben:

- június 2-3. 17. – Kárpát-medencei Könyvtárosok Konferenciája, Csongrád
<https://www.facebook.com/events/1152856349197322/>
- július 17. – a 2021 évi Mészöly Miklós-díjas Szolláth Dávid portréfilmjének bemutatója az Illyés Gyula könyvtár társrendezésében
<https://www.youtube.com/watch?v=pk-aKP2SEPA&t=2s>
- július 17-20. – az MKE 55. Vándorgyűlése Szeged - Zöldkönyvtári szekció
<https://mkevandorgyules.hu/szekcioulesek/>
- október 16–18. – Országos Zöldkönyvtári Konferencia az Illyés Gyula Könyvtár szakmai szervezésében a Paksi Pákolitz István Városi könyvtárban
<https://www.telepaks.net/tag/zoldkonyvtari-konferencia/>
- 2024. október 22. – zöldkönyvtári előadás a Debreceni Pedagógiai Oktatási Központ szervezésében az Őszi Pedagógiai Napok keretében

9. PARTNERSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Könyvtári, közgyűjteményi, közművelődési, közoktatási együttműködés és az önkéntesség

A könyvtárosok tagjai, esetenként vezetői számos helyi és országos szakmai és civil szervezetnek: IKSZ – KKDSZ – MKE – *Egyed Antal Honismereti Egyesület* – *Mészöly Miklós Egyesület* – *PAD Egyesület*

A könyvtár együttműködő partnerei:

- települési önkormányzatok
- *Europe Direct*
- történelmi egyházak
- *levéltár – múzeum – művelődési központ*
- oktatási intézmények: *óvodától egyetemig*
- egészségügyi szervezetek: *fogyatékosok szervezetei – a Kórház gyermek- és pszichiátria osztályai – védőnői szolgálat*
- zöld szervezetek: *Alba Natura Civil Alapítvány – Alsómocsolád – Duna-Dráva Nemzeti Park – Hét Patak Gyöngye Natúrpark Egyesület – Jane Goodall Intézet – KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért – Magyar Madártani Egyesület – Magyar Permakultúra Egyesület – Szekszárdi Kutyamenhely – Zöldtárs Alapítvány*

A közösségi szolgálat nagy lehetőséget nyújtott a könyvtár számára, hogy megszólíthassa a fiatal generáció tagjait. Ennek legsikeresebb példája az immár 6 éves *Ifjúsági olvasóklub*. Mára már nemcsak Tolna vármegye, de a környező megyék 19 középiskolájával állunk partneri kapcsolatban, a jelentkezők foglalkozási lehetőségei elérhetőek a könyvtár honlapján:

<https://www.igyuk.hu/szolgalatasok/kozossegi-szolgalat/>

Együttműködésünk az I. Béla Gimnáziummal a kifejezetten hátrányos helyzetű gyerekeknek tartott könyvtári foglalkozásokban is megjelenik. Szintén a középiskolák körében nagy siker a „Nincs rá időm” című 7 helyszínes könyvtárismereti és helytörténeti játék. Sokat segítettek a középiskolás diákok a Közkönyvtári Börzére beadott kreatívírási-foglalkozásunk fejlesztésében.

10. PR/MARKETING/KOMMUNIKÁCIÓ EREDMÉNYEI

A könyvtár megjelenése médiumokban

Az Illyés Gyula Könyvtár alapfeladata, hogy jó kapcsolatot ápoljon a helyi és az országos médiumok munkatársaival. Bár reméljük, hogy könyvtárunk működése önmagában is hírértékkel bír, de időnként rákényszerülünk, hogy éljünk a hirdetések lehetőségeivel. Hivatalos kommunikációnk legfontosabb eszköze a könyvtár honlapja, amelynek folyamatos a karbantartása. Portálunkon külön kiemelt oldala van a KSZR és a Zöldkönyvtár tevékenységének. A hivatalos kommunikációra épülő fontos feladatunk közösségi oldalaink működtetése. (Facebook és társoldala a Zöldfolyam, Instagram, Youtube, Google, TikTok) Partner könyvtárainkat is ösztönözzük az általunk is követett jó gyakorlatok követésére.

Lépések az intézményről alkotott kép pozitív formálására (arculat, kommunikáció)

Az Internet Fiesta, az Ünnepi Könyvhét és az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozatai és marketingakcióik által teremtett médiafigyelem is segíti a könyvtár pozitív képének kialakítását. A könyvtár törekszik egységes arculat fenntartására – logó, honlap, eligazító tábla, plakát, szórólap.

11. A VÁRMEGYEI HATÓKÖRŰ VÁROSI KÖNYVTÁR A VÁRMEGYE TERÜLETÉN MŰKÖDŐ TELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRAKAT ÉRINTŐ ÁLLAMI FELADATAIRÓL SZÓLÓ ÖSSZEFOGLALÓ

A vármegyei kötelesepéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményt feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokról

Az Illyés Gyula Könyvtár egységes megyei adatbázist épít, amelyhez települési, iskolai és KSZR-könyvtárak kapcsolódnak - kivéve az egykori járási könyvtárakat. A Corvinában feltárt állomány elérhető a honlapunkról. 2022-ben befejeződött a kistépülési könyvtárak állományának retrospektív feldolgozása a vármegyében. Célunk, hogy minél több helyen kialakítsuk a megbízhatóan működő gépi kölcsönzés lehetőségét, ehhez szükséges az olvasói adatbázisok elkészítése az adott településeken.

A vármegye területén működő könyvtárak együttműködésének szervezésével kapcsolatos feladatokról

2024-ben a vármegye összes településén elérhető a könyvtári szolgáltatás: 1 vármegyei feladatokat ellátó városi könyvtárban, 12 települési könyvtárban és 97 KSZR szolgáltatóhelyen.

A települési könyvtárak tevékenységét segítő 2024-ben nyújtott szolgáltatásokról

Könyvvásárlásra mindkét fontos szállítónk (*KELLO, Lira*) 35% kedvezményt ad. KSZR könyvtárosaink negyedévi igénylistából vagy raktárkészletünkéből választhatnak, a kiszállítás rugalmas.

165 féle folyóiratot 543 példányban rendelünk meg: külön minden településre kb. 5-6 félért, hogy minden korosztálynak legalább kétféle jusson. A négy kapcsolattartó kolléga minden hónapban 4-5 települést keres fel, átnézi a könyvtárat, megbeszéli a helyi könyvtárossal a felmerülő problémákat.

KSZR-beszerzések	db	Ft
könyv	6341	19 620 183
hangoskönyv, diafilm	63	139 734
folyóirat, heti-, napilap	543	7 019 964
összes	6947	26 779 881

Az ODR-támogatás segítségével ingyenes könyvtárközi kölcsönzést biztosítunk Tolna vármegye minden könyvtára számára, mindezt a négy járási letét is segíti, amelyeket összesen 2.448.502.-Ft összegben 792 tétellel gyarapítottunk.

2024-ben 336 alkalommal szerveztünk programot KSZR-támogatásból a kistépülési könyvtárakban. A célunk az, hogy 55 előadó partnerünk segítségével többféle rendezvénytípusból – *író-olvasó találkozó, ismeretterjesztő előadás, zenés-verses rendezvény és gyermekrendezvény* – évente minimum négyet rendezzünk településenként.

A 21 településen működő *KönyvtárMozi*-szolgáltatás keretében 238 alkalommal 424 vetítés történt 2024-ben.

Az iskolán kívüli könyvtári továbbképzés és szakképzés végzéséről

2024-ben háromszor, általában 2 helyszínen tartottunk szakmai napot a kistelepülési munkatársaknak, ebből az egyik KönyvtárMozi szakmai nap volt. Ezen találkozók célja a szakmai tájékoztatáson túl a közösségépítés és az összetartozás erősítése.

A települési könyvtárak fejlesztésének koordinációjáról, az ennek keretében megtett javaslatokról

Minősített Könyvtárként fontos a TQM érvényesítése a települési, illetve a KSZR-könyvtárak működésében: szakmai napok elégedettségmérése, igényfelmérés zajlott online formában.

Teljes bútorcsere történt három településen, több kistelepülési könyvtárban pedig egyéb bútorbeszerzés zajlott: könyves- és folyóiratpolc, játéktároló, válogatóláda, asztal, szék, babzsákfofel, szőnyeg, porszívó, függöny. Továbbá több asztali gép, nyomtató, notebook, projektor, vágógép, vetítővászon és diavetítő is beszerzésre került.

A helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatosan elvégzett feladatokról

A helyismereti adatbázisunk kiemelkedő: támogatja a helyi kutatást, egyben segíti Tolna vármegyében a települési kötelezpéldányok beszerzését.

12. KÖNYVTÁRHASZNÁLATI TENDENCIÁK

Használati tendenciák: olvasási és könyvtárhasználati szokások változása 2019-2025 között

Az adatok két trendet jeleznek.

Az első, hogy a bezárások hatására csökkent az aktív használatok és a kölcsönzések száma, majd az újranyitással a számok újra emelkedtek. E kilengés sokkal súlyosabb lett volna, ha nem hatott volna ellene két tényező:

1. a könyvtár alternatív szolgáltatásai (*otthon-, kapukönyvtár, kabátos kölcsönzés stb.*)
2. az olvasók elementáris igénye a személyes használatra, ami ellenáll minden lezárási előírásnak.

A másik trendet, a honlap és web 2.0-es szolgáltatások folyamatos emelkedését, nem lehet a bezárásokkal magyarázni, hisz nem követik az első trend kilengéseit. Az ennek ellentmondani látszó 2024-es használói csökkenés egyedi okokkal magyarázható: a Hungaricana (-26 e) már nem, a Facebook (-20 e) másképp ad statisztikát, a Google (-10 e) a gyerekkönyvtár, a Youtube (-10 e) a könyvtár oldalát szüntette meg cím változás miatt.

E tendenciák megítélésénél a könyvtár alapadottságait és az intézményben folyó munka minőségét kell figyelembe venni. Az első tényezőt a Tudásközpontba való költözésünk, a másodikat meg a minőségirányítás iránti elkötelezettségünk határozza meg. A **Könyvtári Minőségi Díj** elnyerése megerősít minket: minőségi szolgáltatásainkkal meg tudunk felelni az új épületünk támasztotta minőségi elvárásoknak!

Rövid bemutatása, hogyan gyakorolt-e érdemi hatást a könyvtári szolgáltatásokra a mesterséges intelligencia széleskörű hozzáférhetősége, ill. az automatizáció térnyerése

Noha a magyar könyvtárakban az automatizáció már régóta jelen van, az Illyés Gyula Könyvtár életében csak az új épületbe költözéssel jelent meg. Nem tudunk még érdemi hatást bemutatni, hisz egyelőre még csak tanuljuk az új technikát. A Mesterséges Intelligencia (AI) jelentette lehetőségek kihasználása az emberiség előtt álló két legfontosabb globális kihívás egyike. (A másik a klímaváltozás, amire hitünk szerint helyesen reagáltunk zöldkönyvtári működésünkkel. Ezt erősíti az **IFLA Green Library Award** is.) Az AI-nak a Stratégiai tervünkben is érdemi hatást szánunk: ChatGPT-vel már eddig is fejlesztettük a könyvtár informatikai környezetét.

A Szekszárdi Tudásközpontba költözve, Minőség Díjas és Zöldkönyvtárként a mesterséges intelligencia értő használata jelenti a következő lépcsőfokot, hogy mind jobban szolgálhassuk Tolna vármegye és Szekszárd lakosait, az olvasóinkat.

Szekszárd Tudásközpont

7100 Szekszárd, Hunyadi u. 9.

www.igyuk.hu; tolnalib@igyuk.hu

74/528-100